

TIIVISTELMÄ SUOMEN CAP-SUUNNITELMAN 2023–2027 VARAINHOITOVUODEN 2025 TULOKSELLISUUSKERTOMUKSESTA

1.1. Yhteenvedo Suomen CAP-suunnitelman 2023–2027 täytäntöönpanon tilanteesta

Suomen CAP-suunnitelman 2023–2027 tuloksellisuuskertomuksessa keskitytään perustelemaan syitä, miksi toiminnalle asetettuja tavoitteita ei ole saavutettu. Tarkastelu käsittää ajanjakson 16.10.2024–15.10.2025 (varainhoitovuosi 2025).

Varainhoitovuoden 2025 päättyessä 37 tulosmittarista 31 mittarin toteuma ylitti vaaditun 65 %:n tason. Ainoastaan kahden tuloksellisuuden tarkasteluun kuuluvan tulosmittarin (R.9 maatilojen uudenaikaistaminen ja R.10 toimitusketjun parempi organisointi) toteuma alitti vaaditun tason.

Varainhoitovuonna 2025 maksettujen pinta-ala- ja eläintukien haut toteutettiin vuoden 2024 alkupuoliskolla. Perustulotuen tukihakemuksia jätettiin 42 096 kappaletta. Tilamäärän väheneminen vastaa pitkään jatkunutta kehityskulkua. Käytössä oleva maatalousmaa (KMM) ei ole vähentynyt ja keskimääräinen tilakoko on siten kasvanut. Uudelleenjakotulotuessa tukijärjestelmän rakenne ja tilamäärän väheneminen sekä tilakoon kasvu johtaa tuotoksen alenemaan vuosittain. Yksikköä kohti maksettavaa tuki kasvaa, mikä kohdentaa tukea pienille ja keskisuurille tiloille. Ekojärjestelmätukien suosiossa on edelleen suurta vaihtelua. Viljelijöiden kiinnostus on lisääntynyt myös viherlannoitusnurmi-toimenpiteeseen. Vuodesta 2026 alkaen tulee voimaan muutos enimmäis- ja vähimmäisyksikkömääriin, minkä odotetaan parantavan tiettyjen tuotantosidonnaisten pinta-alamatukien tilannetta.

Ympäristökorvausten ympäristösitoumukset ovat toteutuneet kaikkia sitoutuneita koskevan tilakohtaisen toimenpiteen osalta hyvin. Sen valinnainen koulutus on ollut suosittu ja valinnaiset toimenpiteet ovat monipuolistaneet tilojen viljelykasvivalikoimaa sekä kannustaneet täsmäviljelyyn. Sitoumuksen lohkoکوhtaisissa toimenpiteissä on edetty suunnitelman mukaisesti ja osin tavoitteet on jopa ylitetty (kerääjäkasvien viljely, valumavesien hallinta, kiertotalouden edistäminen, puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu, lintupelot ja useimmat alkuperäisrotujen toimenpiteet). Kerääjäkasvien ja kosteikkojen toteuman edistäminen on edelleen tarpeen. Eituotannollisten investointien toteuma on lähtenyt kauden alussa odotettua hitaammin liikkeelle. Alkuperäisroduista suomenlammas ja -vuohi ovat jäämässä tavoitteestaan. Suomenhevosen osalta tavoitteet näyttävät ylittyvän reilusti.

Tukivuodelle 2024 tehty suojavyöhykkeiden kohdentamisalueen päivittäminen lisäsi pinta-alaa tuntuvasti. Suojavyöhykkeiden tavoitteeseen on kuitenkin edelleen matkaa. Maanparannus- ja saneerauskasvit -toimenpide on jäänyt tavoitteestaan kuten myös turvepeltojen nurmet -toimenpide. Ympäristösopimus maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidosta ovat selvästi tavoitteestaan jäljessä. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden tavoiteala on täyttyvässä, mutta muiden kohteiden osalta tavoitteita ei ole saavutettu.

Luonnonmukaisen tuotannon pinta-alan kasvu on selvästi taittunut ja luomupinta-ala on kääntynyt laskuun peltokasvien, avomaavihannesten ja kotieläintuotannon osalta. Luonnonmukaisen tuotannon haasteiksi ovat nousseet mm. luomutuotteiden markkinatilanne, yleinen kustannustilanne suhteessa korvaustasoon, rikkakasvien hallinnan haasteet, tukiin liittyvä byrokratia ja ehdot.

Tuotantoeläinten määrä laskee Suomessa edelleen. Eläinten hyvinvointikorvaukset ovat edenneet lähes suunnitelman mukaisesti. Joidenkin toimenpiteiden tavoitteita ei tulla saavuttamaan, mikä johtuu pääosin eläinmäärän laskusta.

Luonnonhaittakorvaukseen on oikeutettu lähes koko Suomen maatalousmaa. Korvausta on haettu ja maksettu tavoitteen mukaisille pinta-aloille.

Maatalouden investointi- ja aloitustuen päätöksenteko on vilkastunut kauden edetessä. Maatalouden kilpailukykyä ja tuotannon nykyaikaistamista edistävien investointien osalta ollaan silti kokonaistavoitteista jäljessä. Etenkin suurten tuotantorakennusten osalta investoinneissa on ollut varovaisuutta ja investointipäätöksiä on siirretty. Rahoituksen saatavuuteen liittyvät haasteet ovat osalla tuottajia saattanut hidastaa investointipäätösten tekoa. Energian hinnan jyrkkä nousu rahoituskauden alussa vauhditti maatilojen kiinnostusta uusiutuvan energian investointeihin. Eläinten hyvinvointia, bioturvaa ja ympäristön tilaa edistävissä investoinneissa on edetty hyvin. Kestävään vesitalouteen liittyvät säätösalaajitus- ja salaajitusinvestoinnit ovat osoittautuneet tärkeiksi.

Nuorten viljelijöiden saaminen alalle on erittäin tärkeää. Tässä tavoitteessa ollaan kohtuullisella tasolla, joskin tilanne on haastava, etenkin kotieläintuotannon tulevaisuuden näkökulmasta.

Maaseudun kehittämisen toimenpiteiden, kuten esim. yleishyödyllisten investointien, yritysrahoituksen ja yhteistyötoimien eli ns. yritys- ja hankerahoituksen kysyntä on ollut suurta ja toimeenpano on kirinyt kiinni alun viivettä. Maatilojen neuvonta on edennyt jopa turhankin etupainotteisesti.

Vuoden 2023 hakukierroksen mehiläsihoitoalan hankkeet päättyivät vuoden 2024 lopussa. Maksuja näiden osalta toteutui vuonna 2025 ja edelleen vuonna 2026. Seuraava hakukierros oli avoinna 11.10-11.11.2024. Haussa hyväksyttiin vain yksi hankekokonaisuus. Hanke käynnistyi kalenterivuoden 2025 alussa ja päättyy kalenterivuoden 2026 lopussa. Varainhoitovuonna 2025 maksettiin hankkeen ensimmäiset maksatushakemukset.

Kaikki kolme hedelmien ja vihannesten tuottajaorganisaatiota toteuttivat CAP-suunnitelman mukaisen toimintaohjelmansa varainhoitovuonna 2025.

Ålands IACS-interventioner uppfyller de arealmässiga målsättningarna fortfarande i en varierande grad. Jämfört med föregående år har arealerna för de flesta interventioner sjunkit något, vilket torde kunna förklaras med årliga variationer i gårdarnas odlingsförutsättningar. Av de arealbaserade interventionerna har endast odling av dragväxter för bin, odling av markförbättrande växter och saneringsväxter samt odling av fånggröda ökat i areal. Trots det är måluppfyllelsen för odling av markförbättrande växter och saneringsväxter fortfarande endast 62% vilket är den lägsta måluppfyllelsen för de arealbaserade interventionerna. Övriga arealbaserade interventioner som fortfarande ligger betydligt under den målsatta arealen är alternativa växtskyddsmetoder för trädgårdsodling, främjande av cirkulär ekonomi och anläggning av gräsbevuxna skyddszoner. Antalet ursprungsrasdjur har ökat markant och måluppfyllelsen har därmed ökat men är trots det ännu långt ifrån målsättningen. Antalet djur förväntas dock öka ytterligare fram till slutet av programperioden. Också antalet djurenheter som omfattas av åtgärderna för djurens välbefinnande är något färre än föregående år. Mest har måluppfyllelsen sjunkit för främjande av förhållanden under vilka nötkreatur av handjur hålls.

Genomförandet av Ålands non-IACS interventioner har fortgått, men antalet investeringsprojekt har varit färre än estimerat. Dessutom har projekten också varit större än beräknat vilket innebär att den förverkligade enhetskostnaden har blivit högre än den planerade. Detta kan bero på att antalet investeringar minskat över lag och endast större investeringar genomförs medan de mindre investeringarna skjuts upp på grund av pressat ekonomiskt läge och osäkerhet. Intresset för energiinvesteringar har minskat drastiskt delvis beroende på det låga elpriset som betalas mikroproducenter men elnätets kapacitet kan ytterligare bidra till att det kan vara svårt att producera

egen el. En kontinuerlig efterfrågan av finansiering för företagsinvesteringar finns och fem investeringar har beviljats stöd fram till och med november 2025 och två ansökningar finns inne för beredning. Utbetalningar har ännu inte verkställts. Samarbetsåtgärden har fortfarande haft svag efterfrågan men genom ökad information förväntas efterfrågan öka framöver. Implementeringen av icke produktiva investeringar påbörjades i början av år 2025. Ett visst intresse har funnits men genomförandegraden är ännu blygsam. Förfrågningarna har dock ökat mot slutet av året varför flera ansökningar väntas komma in under år 2026. Intresset för Leader-projekt har fortfarande varit stort och 70% av budgeten för genomförande av Leader-strategin var uppbunden i slutet av finansieringsåret 2025.

1.2 Suomen CAP-suunnitelman 2023–2027 täytäntöönpanon tilanne erityistavoitteiden ja monialaisten tavoitteiden mukaan (liite 1)

Erityistavoite 1: Turvataan viljelijöiden tulotaso ja ruuantuotanto

Erityistavoitteen 1 toimenpano on edennyt lähes suunnitelman mukaisesti kaikkien tulostittareiden (R.4, R.5, R.6, R.7 ja R.36) osalta.

Suomen CAP-suunnitelmaa muutettiin siten, että nuorten viljelijöiden tulotuen edellytyksenä olevia ammattitaitovaatimuksia lievennettiin. Muutos on ollut toteutettavissa vuodesta 2025 alkaen eli vaikutus näkyy vasta varainhoitovuoden 2026 tuloksellisuuskertomuksessa.

Aloitustukien myöntö vilkastui edellisvuodesta. Aloitustuen yrittäjätuloedellytystä laskettiin vuoden 2025 alusta lukien, jolloin yhä useammalla aloittajalla on mahdollisuus aloitustukeen. Jatkosakin Suomessa nähdään tärkeäksi, että aloitustukea myönnetään sellaisille tilanpidon aloittajille, joilla on mahdollisuudet kannattavaan toimintaan ja tilojen kehittämiseen. Aloitustukea on rahoituskauden alusta kaikkiaan myönnetty 732 tuenhakijalle.

Erityistavoite 2: Lisätään tuotannon kilpailukykyä ja laatua

Viime vuodet ovat olleet maataloille varsin haastavia. Geopoliittinen tilanne aiheutti vuonna 2022 voimakkaan hintapiikin niin tuotantopanoksiin, energiahintoihin kuin rakennustarvikkeisiin. Tämä on aiheuttanut etenkin kauden alussa paljon epävarmuutta ja hidastanut investointipäätösten tekoa. Rahoituskauden toimeenpanon aloitus oli tästä johtuen arvioitua hitaampaa. Vuoden 2025 aikana on selkeästi ollut nähtävissä investointiaktiivisuuden kasvua ja tällä hetkellä toimenpiteessä on tehty esitetyn toteuman (1 138) lisäksi 1 089 tukipäätöstä, joista ei vielä ole toteutunut maksuja. Lisäksi vireillä on 321 hakemusta.

Tuotantosidonnaisen tuen kokonaismäärästä kohdennetaan noin 83 % eläintuotannon toimenpiteisiin ja noin 17 % peltokasvien toimenpiteisiin.

Hankkeita on käynnissä yhteistyötoimissa maatalojen kilpailukyvyn kehittämiseen ja tilojen nykyaikaistamiseen 44 ja vireillä 16 ja yhteistyötoimissa sosioekonomisen rakenteen kehittämiseksikäynnissä 92 ja vireillä 43.

Mehiläishoitoalan toimenpiteet käynnistyivät vuonna 2023 kaksivuotisilla hankkeilla. Kaikkiin toimenpiteisiin ei tullut tavoiteltua 3 hakemusta. Kaikki toimenpiteet käynnistyivät kuitenkin valtakunnallisella tasolla. Toisella hakukierroksella hyväksyttiin vain yksi hankekokonaisuus.

På Åland har ansökningarna om investeringsstöd för bekvattning varit färre än förväntat och endast två nya projekt har beviljats stöd under året. Totalt 6 projekt har beviljats stöd för bekvattning under

2024 och 2025. Ansökningar om ersättning för investeringar i gårdarnas konkurrenskraft och modernisering kommer in kontinuerligt, men den ekonomiska situationen påverkar antalet investeringar och belopp. Antalet investeringar är färre än det förväntade. Samarbetsåtgärden har fortfarande haft svag efterfrågan men genom ökad information förväntas efterfrågan öka under år 2026 på Åland. I dagsläget finns endast en ansökan inlämnad.

Erityistavoite 3: Parannetaan viljelijöiden markkina-asemaa

Tuottajaorganisaatioiden tai laatujärjestelmien aktivointiin ja kokoonjuoksuun liittyviä hakemuksia on rahoitettu 5. Kysyntä on kasvanut hitaasti. Valmistelurahahankkeisiin on myönnetty rahoitus 6 hakemukselle ja vireillä on 2 valmistelurahahakemusta. Käynnissä on valtakunnallinen tiedotus- ja aktivointihanke laatujärjestelmien tunnettavuuden ja niiden mahdollisuuksien edistämiseksi.

Erityistavoite 4: Hillitään ilmastonmuutosta ja sopeudutaan siihen

Tukea on maksettu uusiutuvan energian ja biopolttoaineiden investoinnit -toimenpiteistä seitsemällä yritykselle. Yritykset ovat varovaisia johtuen esim. yleisestä heikosta taloustilanteesta. Rahoituksen saatavuuskin pankeista on kiristynyt. Vuonna 2025 maa- ja metsätalousministeriö toteutti kampanjan, jolla tietoisuutta tukimahdollisuuksista yrittäjille levitettiin.

Maatilojen siirtymä uusiutuvan energian käyttöön on vauhdittunut. Maatilojen energiahankkeissa vain omaan käyttöön tuotettu energia on tukikelpoista. Isosta hankemäärästä huolimatta yksittäisen hankkeen energiantuotanto ei nouse kovin korkeaksi etenäkään aurinkopaneeleissa. Tehotavoitteesta ollaan siten jäljessä. Maatilamittakaavaiset biokaasuhankkeet eivät sen sijaan ole kiinnostaneet korkeasta tukitasosta huolimatta. Hankkeet ovat tuen jälkeenkin tilatasolla kalliita suhteessa hyötyyn. Suomessa on kuitenkin käynnissä isoja tilojen ja muiden toimijoiden yhteishankkeita, jotka rahoitetaan muista lähteistä. Biokaasun tuotantotavoite siis etenee. Jatkossa myös maatalouden biokaasuhankkeissa osittainen energian ulosmyynti on sallittua, mikä voinee lisätä kiinnostusta myös tilatason hankkeisiin kannattavuuden parantuuessa.

På Åland har intresset för energiinvesteringar på jordbruksföretag minskat drastiskt och under det senaste året har inget nytt projekt beviljats stöd.

Yleishyödyllisten investointien valmistelu vaatii aikaa ja hankkeita odotetaan käynnistyvän tulevana vuosina. Investointien hakumäärät ovat kasvaneet edellisestä vuodesta ja toimenpidettä on opittu käyttämään. Yhteistyöhankkeet ovat usein monivuotisia ja alueiden rajat ylittäviä, joten niiden käynnistymiseen kuluu enemmän aikaa.

Erityistavoite 5: Edistetään ympäristön ympäristöntehtävästä hoitoa ja suojelua

Kosteikkoinvestoinnit ovat edenneet odotettua hitaammin. Kohteet ovat kuitenkin olleet ennakoitua suurempia, mikä tehostaa niiden vaikuttavuutta vesiensuojelun kannalta.

Ympäristön tilaa ja kestäväää vesitaloutta edistävien investointien haku on ollut erittäin vilkasta ja tältä osin toteutus etenee hyvin.

På Åland påbörjades implementeringen av icke produktiva investeringar som främjar vattenskyddet eller jordbruksnaturens mångfald först i början av år 2025. Ett visst intresse har funnits men endast en ansökan har kommit in under år 2025. Intresset har varit större i slutet av året och flera ansökningar väntas komma in under år 2026.

Tukea on maksettu uusiutuvan energian ja biopolttoaineiden investoinnit -interventiosta seitsemälle yritykselle uusiutuvan energian investointeihin.

Yleishyödylliset ympäristöinvestoinnit vaativat aikaa, koska ne edellyttävät yhteistyösopimuksia mm. maankäytön osalta. Kiinnostusta ja uusia kohteita on löydetty ja tuloksia on saatu ja saadaan tulevana vuosina.

Erityistavoite 6: Edistetään luonnon monimuotoisuuden, elinympäristöjen ja maiseman säilyttämistä

Yleishyödylliset investoinnit luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi- intervention toimeenpanon käynnistyminen viivästyi. Maksujen hakeminen käynnistyi vasta loppukesällä 2024, joten tuloksia ei ole vielä ehtinyt syntyä kovin paljon. Hankehakemusten määrät ovat kuitenkin hyvällä tasolla. Hankkeet ovat ehkä hieman suunniteltua suurempia, koska ne kohdistuvat usein laajemmalle alueelle. Erityistavoitetta toteuttaa myös yhteistyötoimet luonnonvarojen kestävään hoitoon- interventio ja sen toimeenpano on myös käynnistynyt viiveellä. Hakemuksia ja kiinnostusta erityistavoitteen mukaisiin yhteistyöhankkeisiin on runsaasti.

På Åland påbörjades implementeringen av icke produktiva investeringar som riktar till olika vård- och vattenbiotoper först i början av år 2025. Ett visst intresse har funnits men ingen ansökan har kommit in under år 2025. Intresset har varit större i slutet av året, en ansökan har lämnats in och flera ansökningar väntas komma in under år 2026.

Alkuperäisrotujen kasvatusta -ympäristösopimusta haettiin yli kaksinkertainen määrä tavoitteeseen verrattuna.

Erityistavoite 7: Kannustetaan nuoria alalle, helpotetaan maaseudun yritystoiminnan kehittämistä

Aloitustukien myöntö vilkastui edellisvuodesta. Aloitustuen yrittäjätuloedellytystä laskettiin vuodesta 2025 alkaen, jotta yhä useammalla aloittajalla olisi mahdollisuus aloitustukeen. On tärkeää, että aloitustukea myönnetään sellaisille tilanpidon aloittajille, joilla on mahdollisuudet kannattavaan toimintaan ja tilojen kehittämiseen. Aloitustukea on myönnetty 732 tuenhakijalle.

Yritystoiminnan käynnistäminen maaseudulla -toimenpiteen kysyntä ei vaikuta olevan rahoituskauden aikana suurta. Mutta mahdollisuus rahoitukseen on maaseudulla tärkeä niille maataloille, joilla on valmiudet monipuolistaa yritystoimintaansa. Maatilan yhteydessä harjoitettavaa muuta yritystoimintaa ei juurikaan tueta muista rahoituslähteistä.

CAP-suunnitelman valmistelun yhteydessä tunnistetut tarpeet ja niiden tärkeysasteet ovat edelleen relevantteja.

Erityistavoite 8: Edistetään maaseudun työllisyyttä, kasvua ja paikallista osallisuutta

Yritykset ovat varovaisia johtuen yleisestä heikosta taloustilanteesta ja muista epävarmuustekijöistä. Myös rahoituksen saatavuus pankeista on kiristynyt. Keskeinen syy maksun saaneiden investointien toteumaan johtuu osittain myös toimeenpanon odotettua myöhäisemmästä alkuun lähtemisestä. Vuonna 2025 maa- ja metsätalousministeriö toteutti kampanjan, jolla tietoisuutta tukimahdollisuuksista yrittäjille levitettiin. Kampanjalla pyrittiin tavoittamaan uusia potentiaalisia yrittäjiä ja yritystoimintaansa pidempään harjoittaneita yrityksiä.

Övergången till CAP-planen på Åland skedde under år 2024 och ansökningar kan tas emot från mitten av 2024. En kontinuerlig efterfrågan av finansiering finns idag och fem investeringar har beviljats

stöd fram till och med november 2025 och två ansökningar finns inne för beredning. Utbetalningar har ännu inte verkställts.

Hakemuksia Älykäs kylä -yhteistyötoimeenpiteeseen on tullut paljon ja kiinnostusta erityistavoitteen mukaisiin muihin yhteistyöhankkeisiin on ollut paljon. Maksujen hakeminen käynnistyi vasta loppukesällä 2024. Älykkäät kylät on osoittautunut tärkeäksi, ajankohtaiseksi ja kiinnostavaksi. Useammassa hankkeessa keskitytään turvallisuusteemaan ja varautumiseen, laajaan yhteistyöhön niin pelastustoimijoiden kuin kolmannen sektorin välillä. Hankkeissa etistään keinoja, miten parhaiten maaseudulla ja omalla kylällä pystytään varautumaan erilaisiin haasteisiin ja lisäämään oman toimintaympäristön resilienssiä.

Maaseudun toimintaympäristön kehittämisen investoinnit -toimnepiteen hankkeita on rahoitettu runsaasti ja tavoitteet tullaan saavuttamaan.

Yhteistyötoimet sosioekonomisen rakenteen kehittämiseksi -interventioon on tullut paljon hakemuksia ja kiinnostusta erityistavoitteen mukaisiin yhteistyöhankkeisiin on runsaasti. Toimenpiteessä on käynnistynyt hankkeita mm. matkailun ja digitalisaation edistämiseksi sekä asukaslähtöisen puutarhatuotannon kehittämiseen. Varautuminen näkyy myös tämän tavoitteen mukaisissa hankkeiden sisällössä ja tavoitteissa.

Samarbetsätgården på Åland har visat sig ha fortsatt låg efterfrågan och endast en ansökan är inlämnad.

Päätöksiä laajakaistainvestoinneista on tehty 48 hankkeeseen ja hakemuksia on vireillä yli 40. Tarve laajakaistarahoitukselle on edelleen suuri. CAP-suunnitelman maaseuturahoitus on ainoa julkinen rahoitusväline laajakaistayhteyksille.

Erityistavoite 9: Parannetaan turvallisen, terveellisen ja kestävä ravinnon saantia sekä eläinten hyvinvointia ja torjutaan mikrobilääkeresistenssiä

Suomen CAP-suunnitelman erityistavoitteen 9 toimenpiteiden toteutus on edennyt hyvin. Kotieläinten määrä jatkaa laskuaan Suomessa. Ainut poikkeus tässä on siipikarjoihin kuuluva broileri. Sen määrän kasvu on jatkunut jo vuodesta 2010 pieniä nytkähdyksiä lukuun ottamatta.

Läpileikkaava tavoite: Edistetään osaamista, innovaatioita ja digitalisointia

Suomen CAP-suunnitelman läpileikkaavan tavoitteen toimenpiteiden toteutus on edennyt suunniteltua paremmin. Hakemuksia on tullut paljon ja kiinnostusta läpileikkaavan tavoitteen mukaisiin yhteistyöhankkeisiin ja osaamisen lisäämiseen on runsaasti. Kiinnostus koulutushankkeisiin on ollut hieman odotettua vähäisempää, mutta tiedonvälityshankkeiden suosio on edelleen suuri. Neuvonnan aktiivinen hyödyntäminen edellyttää neuvontateemojen tarkastelua sekä mahdollisia varojen siirtoa. Neuvontaa tulee antaa maatalan toiminnan kehittämiseen liittyen. Siten neuvontateemoista saattaa olla tarpeen poistaa maatalousyrittäjän perusosaamiseen liittyvä neuvonta.

1.3 Suomen CAP-suunnitelman 2023–2027 täytäntöönpanon horisontaaliset näkökohdat

Vuoden 2025 alussa talous osoitti elpymisen merkkejä ja talouden odotetaan kasvavan noin prosentin vuoden aikana. Vaimea kasvu ei kuitenkaan ole riittänyt vahvistamaan työvoiman kysyntää, ja työllisyysaste 20–64-vuotiaiden osalta on laskenut 76,4 %:iin samalla, kun työttömyysasteen arvioidaan nousevan vuoden loppuun mennessä 9,4 %:iin.

Tilojen väliset kannattavuuserot ovat selkeät. Lypsykarja- ja muiden nautakarjatilojen kannattavuuskertoimet kohoavat lähelle ykköstä, kun puolestaan vilja-, öljy- ja valkuaiskasvitilojen kannattavuuskerroin jää alle nollan, -0,32, ja muiden kasvinviljelytilojen kannattavuuskerroin kohenee edellisvuodesta arvoon 0,23. Hyvät satovuodet ovat kasvattaneet viljan tarjontaa ja painaneet tuottajahintoja merkittävästi.

Vaikka nautakarjatuotannon kannattavuus on kohentunut viime vuosien aikana, on tuotannon aiempi heikko kannattavuus heijastunut kuluneen vuoden aikana kauppohenkilöiden hyllyille. Keväällä 2025 naudan jauhelihan tarjonta väheni teuraseläinmäärien laskun vuoksi, ja kauppohenkilöiden hyllyillä esiintyi hetkellisiä saatavuusongelmia. Loppuvuonna naudanlihan kuluttajahinnat nousivat 13 % vuoden takaisesta. Ennusteen mukaan naudanlihan tuottajahinta on keskimäärin 14 % korkeampi vuoden 2025 lopussa kuin vuonna 2024. Tuotannon määrän arvioidaan vähentyvän noin 6 %.

Luonnonvarakeskuksen elokuussa julkaisema satoarvio ennusti 11 % suurempaa viljasatoa kuin edellisvuonna, kokonaisviljasadon yltäessä 3,5 miljardiin kiloon. Vehnäsadon odotetaan olevan noin neljänneksen ja kaurasadon yli kymmenyksen keskimääräistä suurempi. Herneen satoarvio ylittää niukasti sata miljoonaa kiloa, mikä vastaa vuoden 2024 ennätysarvoa. Sokerijuurikkaan satoarvio kohoaa 700 miljoonaan kiloon, mikä olisi toteutuessaan suurin lähes 20 vuoteen.

Ruoan hinnan nousu on osittain kompensoitu kulutusrakennetta muuttamalla ja sopeuttamalla. Kuluttajat ovat siirtyneet edullisempiin tuotekategorioihin ja hyödyntäneet tarjouksia aiempaa enemmän. Nestemäisten maitotuotteiden kulutus väheni, kun taas kauran kulutus kasvoi. Kasvipöytäisten vaihtoehtojen kysyntä lisääntyi, mutta luomutuotteiden kysyntä heikkeni etenkin maidon ja muiden maitotuotteiden sekä hedelmien ja vihannesten tuoteryhmissä.

Suomalaisen elintarvikeviennin arvo kasvoi alkuvuonna 2025 huolimatta toimintaympäristön epävarmuuksista.

GPS-häirintä on ollut edelleen merkittävä ongelma Suomessa, ja sen vaikutukset ulottuvat myös maatalouteen, erityisesti maan itärajalta.

Vuoden 2025 alusta nuorten viljelijöiden alalle tuloa pyrittiin edistämään laskemalla yrittäjätulovaatimusta ja lieventämällä ammattitaitovaatimuksia, jotka oikeuttavat nuoren viljelijän tukeen. Pelkkien tukien ei kuitenkaan arvioida riittävän houkuttelevaan uusia toimijoita alalle, sillä nuorten kiinnostus maatalouteen kytkeytyy vahvasti maaseudun elinvoimaisuuteen ja palvelujen saatavuuteen. Maaseudun peruspalveluiden, kuten koulutuksen, terveydenhuollon ja liikenneyhteyksien, toimivuus vaikuttaa ratkaisevasti päätökseen ryhtyä viljelijäksi.